

מסורת הש"ס

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כד.

עין משפט
גר מצוה

א [מיי] פ"ה מהל' דעות
הכלה יא]:
קלו ב מיי פ"ב מהל'
מלכות ה':
ג [מיי] פ"ה מהל' מלוה
ה"ב טוש"ע י"ד ס' קט
סעף א]:
ד מיי פ"ג מהל' דעות
ה"ח פ"ג מהל' חובל הל"ז
טוש"ע חור"מ ס' חכ סעף
לט]:
קלו ה מיי פכ"א מהל'
אסורי ציאה הכלה
כא סמך לאון קט טוש"ע:
ה"ע ס' חכ סעף א]:

תורה אור השלם

1. (א) מומוֹר לָדוֹד ?
מִי יָגִיד בְּאַהֲלָהִי מִי שֶׁבֶן
בְּדֹר דְּרָגָה (ב) חוֹלָק
תַּחֲמִים וּפְעַל צֶדֶק דֹּדְבֵר
אֲמֹתָם בְּלִבָּהּ; (ג) אֵל
לִשְׁמֹרֶת לָשׁוֹן אֵל עֹשֶׂה
לְעֹדוֹת רָעָה וְחֹרֶפֶה לֹא
שָׂשׂוֹן עַל רֶגֶב; (ד) בְּקוֹדֶה
לְעֹשֶׂה מִנְּסֵאֵם וְאֵת יָדָיו
יִכְבֵּד נִשְׁעֵה לְדָרֶעַ וְלֹא
יִמְרָ; (ה) כִּסְפֹּה לֹא בְּתָן
לְעֹשֶׂה וְשׁוֹדֵד עַל קֶנֶף לֹא
לִקְחָם עֹשֶׂה אֵלֶּה לֹא מוֹט
לְעוֹלָם; (ו) יְהוֹיָדָה אֲבִיר
תַּחֲשִׁיעִים שְׁנֵה וְתוֹשַׁע
יִשְׂרָאֵל יִרְאֵה יֵלֶךְ אֶל אֲבִיר
וְיִרְאֵם אֵלָיו אֲנִי אֵל
וְהִתְחַלֵּף לִפְנֵי יְהוָה
תַּחֲמִים; (ז) בְּרֵאשִׁית ז' ב'
אֲרִלִּי נִשְׁמַע אֲבִיר
וְהִוְהִיֵּת בְּעֵינֵי מִכְתָּעֵה
וְהִבְאִיתָ עָלֶיךָ קִלְלָה וְלֹא
יִבְרָה; (ח) בְּרֵאשִׁית ז' ב'
אֵל תִּסְמָאוּ בְּכָל אֵלֶּה
יִבְכַּל אֲבִירֵיךָ וְנִסְמָאוּ
וְהִנְהוּמִם וְיִקְרֵא אִישׁ מִשְׁלַח
מִשְׁמֵרֵם; (ט) אֲבִיר אֵל מִשְׁלַח
הֵלֶךְ צְדוֹת דֹּדְבֵר
מִיִּשְׂרָאֵל מֵאֵס בְּכִיעֵה
מִשְׁמֵקוֹת נֶעַר נִשְׁמַע
מִשְׁמֵקוֹת בְּשׁוֹד אֵסֵם אֲנִי
עוֹשֶׂה וְיִמְרָה יִנְעֵם
עוֹשֶׂה מִרְאֹת בְּרִי:

ישיעיהו לו ט
6. כי ידעתיו אמר נצח
אשר נצח ביתו אחרי ושמו
ררן לשעות צדקה
ומשפט שלמנו הבא
אשר את אברהם את אשר
דבר עלי-ביראשתי יח ט
7. הוא מרומים ישכן
מירדות שלמים משגבו
לחזמו נתן מימי נאמנים:
ישיעיהו לו ט
8. הנה יקום יצחק
שבת ויהי דורש שם
עלות משפט וארכת
לחיות: ישיעיהו לו ט
9. הנה אמר י
משפט משפט וישעיהו
צדקה כי קרובה וישעיהו
לבוש וגדתי הלולות:
ישיעיהו לו ט
10. כי כה אמר י
לביית ישראל דרשני
דודי: עמוס ה ט
11. הנה עפלה לא
אשר נפשו בו וגדתי
בשמותיה: ישיעיהו לו ט

12. וישכן ישראל בטח
 בדרך עין יעקב אל ארץ
 דגן ותירוש ואל שמיני
 ויערפו טל: דברים ג' כח
 13. ואמר אדני יי חדר
 נא מי יקום יעקב בן ז
 והוא:
 14. נתם יי על זאת לא
 15. תהיה אמי יי: עמוס ג'
 16. ובגוים יהם לא
 ותתגרע ולא יהיה מנוח
 לבם רגלן ונתן יי לך שם
 רגז וכליון עינים
 ודבאר נפש:

דברים כח סה
16. כֹּה אָמַר יְיָ מֵצֵא חֵן
בַּמִּדְבָּר עִם זְרֻדֵי חֶרֶב

ס לשון שתיקה: כגון רבי אלעזר ברבי
(ב"מ דף סד:) דנפק ריחשא מאדוניה
ר לה האי דשמעית צילותא דלורבא
אלמא בחייו הוה רגיל לרקדק ככך
ולפיכך הקפיד הקב"ה עליו על אותו
הפעם שלא מיחה: וו הוואס המה
ההנסנס הגלגל. דלמצי צהו לכת
טוב ללכת אל בית אצל מלכ וגו' א:
צא ישעיה בן אמוץ. כל שעה דורות
של מטה היו מתמעטין: חדל נא.
אותה דברה שאמר משה וישכון
ישראל בטח דדד עין יעקב כלומר
אינמי ישכון ישראל בטח כשיהיו
לדיקים כעין יעקב: מי יקום
יעקב. מי יוכל להיות חסיד יעקב
כי קטן הוא קטנים הם המוצים
שיהיו לדיקים יעקב:

מכאן ואילך מפירוש רבינו גרשום

הַלֹּךְ לְהַרְגִּיעוֹ יִשְׂרָאֵל שִׁיחָא לְהַם
מִנוּחָה בְּגִלְתָּן: כְּשׁוֹפֵר גָּדוֹל וְגו'.
וּבָאוּ הָאוֹזְבִּידִים בְּצֶדֶק מִלְמַד שֶׁלֹּא
יִהְיֶה אֲזִבִּידִים צִיָּן הַעֲזֹבִיד כּוֹסִידִים:
לְאִזִּידָה הַמַּחֲבִיקָתָה. וְנִמְנָחָת לְאַחֵר
זָמָן: כְּאִילָנָה קְשׁוּאִין וְדוֹלֵעִין.
שְׂאוֹלִים מִקְלָתָם וּמִקְלָתָם אֵין
אוֹכְלִין: מַפְלִטִיו. בֵּית שֶׁל רוּמִי:
(ה) וְכֵן לְעֹזְבֵי רְאוּנוֹ כֶּךְ. שִׁמְשִׁחִים
לְעִזּוֹת כּוֹכְבִּים שֶׁלֹּהֶם יוֹשְׁבִים
בְּהַשְׁקָת וּשְׁלוֹה יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹשִׁין רְאוּנוֹ
עַל אַחַת כְּמֵה וְכֵמֵה שִׁשְׁלֵם לְהֵם
שֶׁכֶּר טוֹב: קֶרְעוֹ בְּגָדֵיהֶם. זָמִידוֹ
לְעִזָּה הִי: וְהֵלֵךְ אֹרִיָּה בְּמִקְדָּשׁ
לְרִאשׁוֹן הִי. כְּכַתוּב בְּסֶפֶר מַלְכִּים (ו)
וְזָכְרָה. מִנְּבִיאִים אַחֲרֵיהֶם הִיָּה שִׁיחָה
בְּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי: סֵלֶה הַכְּסוּב נִבְאָתוֹ
שֶׁל זָכְרִיָּה בְּנִבְאָתוֹ שֶׁל אֹרִיָּה. כְּלוֹמֵר
שְׁפֹרַעוֹת שֶׁנִּבְאָה אֹרִיָּה שֶׁאִמֵּר
יִישׁוּלִים לַעֲיִים תִּהְיֶה וְהִרְ הִיָּה
לְבָמוֹת יַעֲר' נִתְקִיִּים כְּמוֹ כֵּן עֲתִיד
לְהִתְקִיִּים דְּבָרֵי נִישׁוּמִים שֶׁל זָכְרִיָּה
שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּנִהרָה בְּיָמָיו
אָמֵן סֵלֶה:

הדרו עלד אלו הז הלוקין

וּמְלִיקָא לָהּ מִסֵּבֶת מִבּוֹת

מים ועוצם עיניו מראות ברע
מישראלים יזה שאינו מקניט פני
מוך בשוחד כגון כ"ר ישמעאל
כגון כ"ר א רבכי שמעון ועוצם
תכל בנשים בשעה שעומדות
תניב הגיד לך אדם מה טוב
ולחיד עשות משפט זה הדין
דברים קל וחומר ומה דברים
בצנעא על אחת כמה וכמה
בא עמוס והעמידן על אחת
ק אימא דרשוני בכל התורה
מר ר' יוסי בר חנינא ארבע
וישכנו ישראל במח בדד עין
ה' על זאת וגו' משה אמר
פוקד עון אבות על בנים בא
יהו אומר והיה ביום ההוא
לה רב פאא דלמא כאבידה
אתכם ארץ אויביכם מתקיף
בן עזריה ורבי יהושע ורבי
רים מיל והתחילו בוכין ורבי
וכים אמרו לו הללו כושיים
ת הודם רגלי אלהינו שרוף
באש

זה דבר גנאי ושוטק והיינו
שמעון. בהשוכר את הפועל
ואתחזי לנאמתייה בחלמא
מרבנן ולא מחא' כדמבעי

וְכָל הַיּוֹדֵה בְּשִׁבְעָה שְׁהִיָּה
 כִּכְסָּהּ הִיָּה עוֹמֵד מִכְסָּאוֹ וּמִחֻבְקוֹ
 לֹא (אֲבִי אֲבִי) רַבִּי רַבִּי מְרִי מְרִי
 אֲמַיִר כִּר' יוֹחָנָן דִּא"ר יוֹחָנָן
 עֲדָה שְׂאֵבָא לְבֵיתִי כִּסְפּוֹ לֹא נָתַן
 כִּרְבִּית עֹבֵד כּוֹכְבִּים וְשׁוֹחֵד
 חֶגְגֵּן ר' יִשְׁמְעֵאל בֶּר' יוֹסִי
 לֹא לֹא יִמוֹשׁ לְעוֹלָם כִּשְׁהִיָּה
 דִּא הוּא הִיָּה בּוֹכָה אֲמַר מֵאֵן
 לֵהוּ הוּא דִּלָּא יִמוֹשׁ הָא חֲדָא
 אֲמַרְוּ לִיה מִי כְּתִיב עוֹשֶׂה כָּל
 הָא כְּתִיב אֲפִילוֹ בְּחָדָא מִיִּנְיֵיהּ
 הָכִי כְּתִיב קְרָא אַחֲרִינָא אֵל
 אֵלָּה הֵתֵם נִמְי הַנוֹגֵעַ בְּכָל אֵלָּה
 בְּחָדָא מִיִּנְיֵיהּ לֹא אֵלָּא לֹא
 אֵלָּה הֵכָא נִמְי בְּאַחַת מִכָּל אֵלּוֹ
 עֲמִידָן עַל שֵׁשׁ דְּכְתִיב הוֹלֵךְ
 מִיִּשְׁרָיִם מִוֹאס בְּבָצַע מַעֲשָׂוֹת

וְיָדָהּ בְּשׁוֹחַד אוֹתָם אֲזַנּוּ מִשְׁמֹעַ
תָּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצִיָּה וְגו' וְדוֹבֵב
מִמַּעַל בֶּן אֱלִישֶׁע נֹעֵר כְּפִיו מִ
בְּזִילֹתָא דְצוֹרְבָא מֵרִבְנָן וְשִׁתָּ
ר' חִיָּיא בֶר אָבָא הִזָּה שְׂאִינֵי
בָא מִיכָּה וְהַעֲמִידֵן עַל שְׁלֹשׁ
בֵּת חֶסֶד וְהַצֵּנֶע לֶכֶת עִם (ה')
וְנִצָּאת הַמֵּת וְהַכְּנַסְתָּ כֻּלָּה¹⁰ וְהָ
עַל לֶכֶת דְּבָרִים שְׂדֵרְכֵן לַעֲשׂוֹ
מֵר ה' שְׁמֵרוּ מִשְׁפָּט וְעִשׂוּ צֶדֶק
וְיִזְוּ מִתְקִיף לָהּ רַב נַחֲמָן בֶּר יִ
אֲמַר¹¹ וְצִדִּיק בְּאִמּוֹנָתוֹ יִחְיֶה
הַ נְבִיאִים וּבִיטְלוֹם מִשָּׁה אֲמַר
יִ יָקוֹם יַעֲקֹב וְגו' וְכֹתִיב¹⁴ נִידֵר
לֶךְ לְהַרְגִיעוּ יִשְׂרָאֵל מִשָּׁה אֲמַר
שָׁה אֲמַר¹⁹ וְאִבְדַּתֶּם בְּגוּיִם בָּא י
אֵי קָרָא וְאִבְדַּתֶּם בְּגוּיִם מִתְקִי
נֶדֶךְ אֵלָּא מִסִּיפָא [דְקָרָא]¹⁹ וְיֵא
עֵין וְכִבְר הִיָּה ר"ג וְרִבִּי אֱלֵעִז
וְיִוִּם¹⁶ מִפְּלֹטָה [בְּרַחוּק] מֵאָה ו
אֲמַר לָהֶם וְאַתֶּם מִפְּנֵי מָה אֲתֵנוּ
עִם יוֹשְׁבֵין בְּמֹחַ וְהִשְׁקַט וְאֲנוּ

והיינו דכתיב (ח) תורה זוה לנו משה
מאה ותלסרי: מפי הגבורה שמענו
שמים (ז) (ט) שמענו במרילתא (י) והעמ
היו צדיקים והיו יכולים לקבל עול
מים לא היו צדיקים
שמעור כולן אין לך
דודו עמדין כ'
מז"א מרות הללו
של מטה הולכין
בספרא. בשאלות
מא (ז) והכי הוה
היה לו חפץ אחד
ואמר לו תן לי
ים ולא ענהו מפני
הגבורה זו שלא היה
הללו והוספין אמר

נחמך שסיים ק"ש
 צדמים שאמרת
 דמי היה דעמי
 לא רגל על לשוני
 קר מתחלה שאמר
 ולא שאמו הכריחתי
 עלי קללתך
 י אחאמר צנצואה
 עלך כתיב: וחרפה
 לא סבל חרפת
 יו. **נמאס**. הנמאס
 צעניו של אדם
 היה צעניו אצוי
 כוכבים: **אגיררו**
 אגמרו היא? ולא
 רכי רכי: ואפילו
 כדי שלא ימשוך
 לישראל צרבים:
 לקח. אפילו שוחד
 : **בגון ר' ישמעאל**
 ארצות מציא לו
 ולא רצה ליקח כדי
לצל מעשקוס. שלא
 מו ראשית הגז
 ד שצא לרון לפניו
 רבי ישמעאל בן
 כאלו עושק לכהן
 יועת לו מתנותיו:
דבר דמיס. אזנו
 דבר זה שלא ישמע

נֹעֵד כְּפִי בִּי
הָאֲבֵרָהּ אֲבִינוּ דְּכֹתִיב ⁶ כִּי יִמְאֹס
בְּבַעַץ מַעֲשִׂקוֹת ⁷ כְּגֹן ר' אֲזִנּוּ
מִשְׁמוֹעַ דְּמִים ⁽⁸⁾ דְּלֹא שִׁירָה
כְּדִרְבִּי חֵיִיא בְּרֵא אֲבִי ⁽⁹⁾ דְּרֵא
כְּתִיב ⁷ הוּא מְרוֹמִים יִשְׁכֹּן [וְגו']
מִמֶּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְזִוְ
גְּמִילוֹת חֲסִדִּים וְהִצְנַע לִכְתּוּב
יִשְׁתֵּן בְּצִנְעָא אֲמַרָה תּוֹרָה וְזִו
וְעֵמִידִן עַל שְׁתֵּים שְׁנֵאמֵר ⁹ כִּדְ
אֲמַר ה' לְבֵית יִשְׂרָאֵל דְּרִשְׁוֹנִי
חֲבֹקוֹק וְהֵעִמִּידִן עַל אַחַת
הָרִבּוּי עַל יִשְׂרָאֵל בְּאוֹ אֲרֵי
וְכִיטְלָה [שְׁנֵאמֵר] ¹³ חֲדָל נִצְחָ
לֹא תִרְגִּיעַ בֹּא יִרְמְיָה ⁽¹⁰⁾ וְאֲמַר ⁶
¹⁸ הַנֶּפֶשׁ הַחוּטָאָה הִיא תָּמוֹת
גְּדוּל וְגו' אֲמַר רַב מִסְתַּפְּיִנָא
תֵּיב ²¹ תַּעֲיִיתִי כֶּשֶׁה אוֹכֵד בְּקִשְׁ
דְּלֵמָא כֹּאכִילַת קִישׁוּאִין וְדִ
בְּרִדֵּךְ וּשְׁמַעוּ קוֹל הַמּוֹנֶה שִׁירָה
אֲמָרוּ לוֹ מִפְּנֵי מָה אַתָּה מִשְׁחָ
עֲצָבִים וּמִקְטָרִים לַעֲבוּדַת כּוֹהֵ

(א) (הודיות ח.א.) (מנעית)
 כד.א. (א) צ"ב פס.
 (ב) (סנהדרין כ.א.) שם
 זמ. (א) (מנעיות קג.א.)
 (ג) (בבב"ל לג.א.) (מנעית)
 יב.א. (סנהדרין פא.א.) יב"א
 א"ל ד"ע א"ל מנעית אל
 תמנאו בכל אלה
 וברכולו אין יו.
 (ד) (מנעיות קה.א.)
 צ"ב
 פד. (א) צ"ב ט. (סנהד.
 מט.א.) (א) ז"א טס.
 (ע) (מנעיות ויבטלה.) (בבב"ל)
 אריתמא רב אש"ן. (א) יב"א
 מנעיות. (א) (בבב"ל)
 יו"ט. (א) (דגריס ג.)
 (א) (המלס טב.א.) (ג"ל)
 שמעתי. (א) (דגריס ימרו
 א.) (א) (פסרת יוחי.)
 (א) (גדלשית ט.א.) (פסחים)
 יו.א. (א) (מנעיות קה.א.)
 (א) ס"י טומוט. (א) (המלס)
 (א) (מנעיות ס"י לג"א.)
 (א) (א) (מנעיות ג.)

וליווי הייז"ת [בז'אן] לא רצה

נב' שלא ירד לאומנות
הבירה. עין צ"ב דף
כ ע"ב וספדרין דף
פ ע"א: שום אפי'
ברבית עובד כוכבים.
כלאית צבא מיעט דף ע
ע"ב: שום דלמא באברה
המשתבשין סנהדרין דף
קט ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמרא משמוע דמיס
כגון ר"א בר' שמעון
דלח שמע זיילתא דלורבא
מרבק:

מוסף רש"י

במטה של הברלים. דרך
ציון. מפני שהיה אביו
רשע וזכרו לעיני כל
כדי שיתקיימו האחרים,
ולבדור עצמו לא חש,
ומתני כבוד אב נמי
יזכה למחש. נדעוה עתמך.
מימי, נעשרה מעשה עתך.
נבזה בעיני, הוא עצמו
מתבזה וממאס פניו עצמו,
שלא חש לבדורו במקום
קדוש השם (מנהגדוד
100). אהבה כבתני עדי
שאבא לביתי. פעמים
שהיה אומר אלה כבתני
כו' (תענית 1ב). שאינו
מסתכל. כשהוא הולך
על שפת הנחל (רשב"ם)
בר 100). הנהגה הזאת
והנכנסת כלה. דכתיב כה
לכל, טוב ללכת אל בית
אשה, מלכת אל אשה
אשר לא ידע את שמה
(קדלות 10). אף על כן
הלכו, למעט (לפי לפרס)
נמדה נאה ולשונות נמדה
נאה ולא להשיב קול
רעם נענעמו, ויורא אלה
אריך לבוזו להנחית מות
עליו לא להנחית כל עניה
ישעו בנצנעו, ולא ילנה
קמ, מן דלא ידע דענדי
מן, וכן חפשי שאלות.
דרך חפשי (סוכה 100).
בדברים שדרכן לעשותן
בנצנעו. מן דאין
היתנות לעני נבחר עתך
אריך להרועי לטוס אלה,
שחש שאלן יבחר ויכלה
לפי שאחרים מתעסקין בהן
ויודעין הליהא משל מי
(100).

עקיבא מהי
עקיבא משו
שמשותחיים

[illegible]